

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletamo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potenciala za trajnostni razvoj v okviru EU.

Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi **Integral Green Slovenia** (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

DEVETI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 42. nadaljevanje

17. 4. 2018

42. Na kulturi temelječe razvojno gospodarstvo: Srce Slovenije kot regionalni model

V devetem tednu **Integralne serije** nadaljujemo z raziskovanjem slovenskih dobrih praks in pristopov »vzhodnega« sveta. V 41. nadaljevanju smo, po uvodnem povzetku o osnovnih značilnostih »vzhodnega« pristopa in o dveh svetovno priznanih dobrih praksah s poudarjeno duhovno razsežnostjo razvoja (Sarvodaya, SEKEM), opozorili na porajajoče se zavedanje o pomenu kulture v evropskem prostoru (Finska, Solčavsko) ter na kratko predstavili koncept pametne integracije. Kot smo napovedali, bomo v današnjem prispevku ta holistični koncept, ki smo ga vpeljali v okviru Integralne zelene Slovenije, razložili s primerom regijskega razvojnega modela Srca Slovenije. Podrobnejšo predstavitev razvoja Srca Slovenije in njegovih dosežke do vključno leta 2015 pa zainteresirani bralec najde v 3. poglavju knjige **Integral Green Slovenia**¹ in na številnih drugih mestih².

V knjigi o Integralni zeleni Sloveniji smo zapisali, da je Srce Slovenije s svojo medsebojno povezanostjo in osredotočenostjo na trajnostno podjetništvo, turizem, ki temelji na kulturi in naravi, ter na regionalno

¹ Avtorji poglavja: Aleksandra Gradišek, Ana Savšek, Rupert Gole in Jože Kos, v sodelovanju z Alexandrom Schiefferjem in Darjo Piciga.

² Na primer na spletni strani Razvojnega centra Srca Slovenije: <http://www.razvoj.si/>.

samozadostnost, ob upoštevanju dejanskih potreb prebivalstva kot izhodiščne točke, kar najbolje izkoristilo politike, procese in sredstva Evropske unije, s tem da so jih pametno integrirali. Temeljili so na in prispevali k bogastvu lokalnih, regionalnih, nacionalnih in evropskih omrežij. Razvojni center Srce Slovenije je bil pobudnik in koordinativno »telo« Srca Slovenije. Postopno je razvil strateški razvojni model, ki je posvečal enako pozornost ljudem, razvojnim področjem, vrednotam in virom ter sinergistično prepletal glavna področja življenja in dela (slika na koncu prispevka).

Srce Slovenije je postajalo kot dobra praksa regionalnega razvoja čedalje bolj prepoznavno po letu 2010, in to na različnih področjih³. Za opazovalce »od zunaj« se je zdelo, da je kar naenkrat vzniknila nova regija s privlačnim komunikacijskim pristopom in zanimivimi sporočili. Vendar se je ustanovitev nove regionalne mreže pričela že leta 2002 v okviru projekta razvoja podeželja, ki je bil posebej posvečen dediščini (Po poteh dediščine in kasneje Trkamo na vrata dediščine). Projekt je na novo povezal 13 občin na območju Savskega polja in Posavskega hribovja, v njegovem okviru so bile vzpostavljene poti dediščine, prva regionalna mreža 44 naravnih in kulturnih znamenitosti ter dodatne turistične storitve. Leta 2006 je osem od teh občin ustanovilo Razvojno partnerstvo Centra Slovenije, kasneje pa se je preimenovalo v Srce Slovenije. Poleg tega je bila naslednje leto ustanovljena lokalna akcijska skupina (LAG) Srce Slovenije, s posebnim poudarkom na projektih razvoja podeželja. Leta 2008 se je začela uporabljati blagovna znamka Srce Slovenije, ki so se ji v prihodnjih letih pridružile nove partnerske občine. S povezovanjem občin in uresničevanjem različnih projektov v treh tematskih stebrih (turizem, podjetništvo, samooskrba) in z intenzivnim prepletanjem teh projektov je Srce Slovenije v manj kot desetletju postalo regija, platforma, območje priložnosti, blagovna znamka ter model sodelovanja in soustvarjanja.

Tradicionalne in nove dejavnosti v turizmu Srca Slovenije (v smeri urinega kazalca, začenši zgoraj levo): oglarstvo, kolesarjenje, pustolovski park, karavaning (povzeto po predstavitev RC Srca Slovenije)

³ O priznanjih Razvojnemu centru na: <http://www.razvoj.si/?lng=sl&id=43>. Poleg tega so bili predstavljeni na različnih portalih dobrih praks ter na številnih nacionalnih in mednarodnih dogodkih, na primer v okviru priprave Strategije pametne specializacije in na vladnem posvetu Povezovanje potencialov za trajnostno prihodnost (1. junij 2015). Med drugim so ustanovili Mrežo rokodelcev Srca Slovenije in bili aktivni pri vzpostavitvi Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije.

Srce Slovenije ima poseben položaj, saj leži v osrčju države in v bližini prestolnice Ljubljane, ki je povezana z izrazito urbanim pogledom na razvoj dežele, medtem ko je to tradicionalno podeželsko območje z različnim življenjskim slogom in lastnimi razvojnimi potenciali. S preseganjem konvencionalnih občinskih meja je uspelo vzpostaviti Srce Slovenije kot posebno destinacijo, ki se razteza od Kamniško-Savinjskih Alp do Dolenjskega in od zaledja Ljubljane do občin, ki se nahajajo vzdolž reke Save. Poleg tega se je izvajalo impresivno število razvojnih projektov, ki jih je začel in koordiniral Razvojni center Srca Slovenije. Z blagovno znamko Srca Slovenije pa so si številni ustvarjalni posamezniki, kmetje in podjetniki povečali prepoznavnost na trgu.

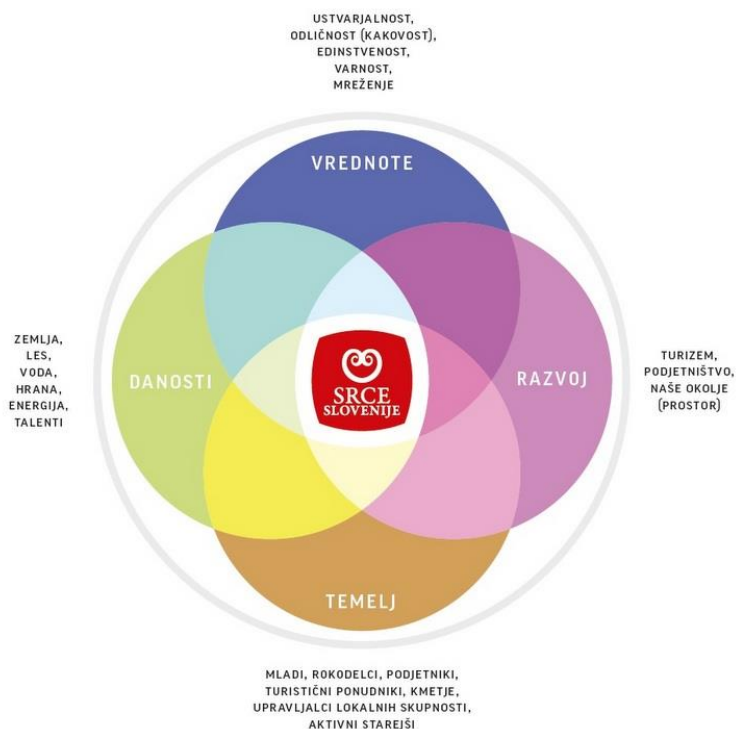
Slike: Lokalna samooskrba (zgoraj) in rokodelstvo (desno) kot pomembni dejavnosti v razvojnem modelu Srca Slovenije (logotip spodaj) (povzeto po predstavitvah RC Srca Slovenije)

Naravni in kulturni turizem, socialno in konvencionalno podjetništvo ter lokalna samooskrba so področja, na katerih je razvojni center skupaj z ustanovljenimi partnerstvi uspešno pridobival sredstva za razvoj. V okviru 23 (nad)nacionalnih projektov iz 12 različnih programov so bili projekti Srca Slovenije do leta 2015 financirani s skoraj 3 milijoni evrov. Financiranje se je pogosto zagotovilo s strateško kombinacijo sredstev Evropske unije, sredstev sodelujočih partnerjev ali kombinacije javno-zasebnih partnerstev. Območje je bilo podprto z več kot 1,9 milijona evrov za izvajanje projektov v okviru programa LEADER, pobude EU za podporo projektom razvoja podeželja, da se oživijo podeželska območja in ustvarijo delovna mesta. K pridobivanju projektov in vzpostavljanju Srca Slovenije kot nove regije je pomembno prispeval inovativni duh – poleg povezovanja in prepletanja tudi pomembna odlika »vzhodnega« sveta.

Pomenljivo je tudi to, da se je povezovanje najprej usmerilo v razvoj turizma, vendar pa se je zaradi kulturne posebnosti regije (ki je vir njene identitete), potreb prebivalstva in zlasti opredelitve priložnosti, ki bi lahko okrepile konkurenčne prednosti regije, razpon delovanja in povezovanja bistveno razširil. Kmalu po prvih povezavah so bili vzpostavljeni trije temeljni stebri delovanja: poleg turizma še podjetništvo in samooskrba (zadnje zlasti preko Zadruga Jarina).

Strateški model Srca Slovenije, ki je predstavljen na spodnji sliki⁴, poleg treh že navedenih razvojnih področij povezuje tudi ljudi – od mladih do starostnikov, od start-upov do rokodelcev – ki predstavljajo temelj tega modela:

Vrednote imajo v tem razvojnem modelu še posebej pomembno vlogo. Kot so zapisali v predstavitvi Razvojnega centra Srca Slovenije⁵:

“Vrednote Srca Slovenije so temelj za vsa povezovanja, ki vodijo v spodbudno razvojno okolje, samooskrbnost območja in večjo kakovost življenja prebivalcev Srca Slovenije. Soustvarjanje, znanje in srčnost so vir odličnosti in blagostanja v Srcu Slovenije.”

In vrednote, poleg drugih elementov strateškega modela, povezujejo Srce Slovenije z Integralno zeleno Slovenijo. V naslednjem prispevku pa več o tem, kako smo proces vzpostavljanja nove regije Srca Slovenije razložili z vidika integralne ekonomije.

Dr. Darja Piciga

⁴ Povzeta po predstavitvah Razvojnega centra Srca Slovenije in po knjigi [Integral Green Slovenia](#).

⁵ <http://www.razvoj.si/?lng=sl&id=43>.